Verklaring van toepasselijkheid

Accensys Business Solutions B.V.

ISO-27001:2023

5 september 2024

1.0

Invoering

Dit document bevat de Verklaring van Toepasselijkheid ten behoeve van certificering voor de ISO-27001:2023 normering. Het doel van dit document is om de juiste controles te identificeren die moeten worden geïmplementeerd om de bedreigingen tegen Accensys Business Solutions B.V. en zijn bedrijfsprocessen te bewaken en te beheren. De beheersmaatregelen zijn geïdentificeerd op basis van de ISO-27001:2023 standaard opgenomen beheersmaatregelen van de normering. In de onderstaande tabel is per beheersmaatregel is de toepasbaarheid weergegeven. Indien een beheersmaatregel niet van toepassing is, wordt hiervoor een toelichting gegeven.

Managementverklaring

De directie van Accensys Business Solutions B.V. verklaart hierbij de in deze verklaring van toepasselijkheid genoemde maatregelen te bekrachtigen met betrekking tot de uitgevoerde risicoanalyses en aanvaardt het restrisico van niet genomen maatregelen.

Domein (Scope)

Verkopen, leveren, implementeren en beheren van lokale en cloud-based netwerk infrastructuren, servers, werkplekken, applicaties en hosting.
Ontwikkelen en beheren van software.

Verklaring van toepasselijkheid - ISO-27001:2023

Legenda - Reden in scope	
Best practice	Beheersingsdoelstellingen en maatregelen die direct of indirect verband houden met verplichte beheers doelstellingen en maatregelen in de ISO-27001:2023 normering of die als best practices worden geaccepteerd.
Risico analyse	Beheers doelstellingen en maatregelen die direct verband houden met een geïdentificeerd risico.
Wet- en regelgeving	Beheers doelstellingen en maatregelen die direct verband houden met wet- en regelgeving.
Contract	Beheers doelstellingen en maatregelen die direct verband houden met contractuele verplichtingen.

Beheerdoelstellingen en maatregelen			**In scope**	**Geïmplementeerd**	**Reden (niet) in scope**
MK.A.5	**Organisatorische beheersmaatregelen**				
MK.A.5.1	Beleidsregels voor informatiebeveiliging	Informatiebeveiligingsbeleid en onderwerp-specifieke beleidsregels moet worden gedefinieerd, goedgekeurd door het management, gepubliceerd, gecommuniceerd aan en erkend door relevant personeel en relevante belanghebbenden en met geplande tussenpozen of zodra zich belangrijke veranderingen voordoen, te worden beoordeeld.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.5.2	Rollen en verantwoordelijkheden bij informatiebeveiliging	Rollen en verantwoordelijkheden bij informatiebeveiliging moeten worden gedefinieerd en toegewezen overeenkomstig de behoeften van de organisatie.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.5.3	Functiescheiding	Conflicterende taken en conflicterende verantwoordelijkheden behoren te worden gescheiden.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.5.4	Managementverantwoordelijkheden	Het management moet van al het personeel eisen dat ze informatiebeveiliging toepassen overeenkomstig het vastgestelde informatiebeveiligingsbeleid, de onderwerp specifieke beleidsregels en procedures van de organisatie.	Ja	Ja	Risicoanalyse

MK.A.5.5	Contact met overheidsinstanties	De organisatie moet contact met de relevante instanties leggen en onderhouden.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.5.6	Contact met speciale belangengroepen	De organisatie moet contacten met speciale belangengroepen of andere gespecialiseerde beveiligingsfora en beroepsverenigingen leggen en onderhouden.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.5.7	Informatie en analyses over dreigingen	Informatie met betrekking tot informatiebeveiligingsdreigingen moet worden verzameld en geanalyseerd om informatie en analyses over dreigingen te produceren.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.5.8	Informatiebeveiliging in projectmanagement	Informatiebeveiliging moet worden geïntegreerd in projectmanagement.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.5.9	Inventarisatie van informatie en andere gerelateerde bedrijfsmiddelen	Er moet een inventarislijst van informatie en andere gerelateerde bedrijfsmiddelen, met inbegrip van de eigenaren, worden opgesteld en onderhouden.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.5.10	Aanvaardbaar gebruik van informatie en andere gerelateerde bedrijfsmiddelen	Regels voor het aanvaardbaar gebruik van en procedures voor het omgaan met informatie en andere gerelateerde bedrijfsmiddelen moeten worden vastgesteld, gedocumenteerd en geïmplementeerd.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.5.11	Retourneren van bedrijfsmiddelen	Personeel en andere belanghebbenden, al naargelang de situatie, moeten alle bedrijfsmiddelen van de organisatie die ze in hun bezit hebben bij beëindiging van hun dienstverband, contract of overeenkomst retourneren.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.5.12	Classificeren van informatie	Informatie moet worden geclassificeerd volgens de informatiebeveiligingsbehoeften van de organisatie, op basis van de eisen voor vertrouwelijkheid, integriteit, beschikbaarheid en relevante belanghebbenden.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.5.13	Labelen van informatie	Om informatie te labelen moet een passende reeks procedures worden vastgesteld en geïmplementeerd in overeenstemming met het informatieclassificatieschema dat is vastgesteld door de organisatie.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.5.14	Overdragen van informatie	Er moeten regels, procedures of overeenkomsten voor informatieoverdracht zijn vastgesteld voor alle soorten van overdracht binnen de organisatie en tussen de organisatie en andere partijen.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.5.15	Toegangsbeveiliging	Er moeten regels op basis van bedrijfs- en informatiebeveiligingseisen worden vastgesteld en geïmplementeerd om de fysieke en logische toegang tot informatie en andere gerelateerde bedrijfsmiddelen te beheersen	Ja	Ja	Risicoanalyse

MK.A.5.16	Identiteitsbeheer	De volledige levenscyclus van identiteiten moet worden beheerd.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.5.17	Beheren van authenticatie-informatie	De toewijzing en het beheer van authenticatie-informatie moet worden beheerst door middel van een beheerproces waarvan het informeren van het personeel over de juiste manier van omgaan met authenticatie-informatie deel uitmaakt.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.5.18	Toegangsrechten	Toegangsrechten met betrekking tot informatie en andere gerelateerde bedrijfsmiddelen moeten worden verstrekt, beoordeeld, aangepast en verwijderd overeenkomstig het onderwerpspecifieke beleid en de regels inzake toegangsbeveiliging van de organisatie.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.5.19	Informatiebeveiliging in leveranciersrelaties	Er moeten processen en procedures worden vastgesteld en geïmplementeerd om de informatiebeveiligingsrisico's in verband met het gebruik van producten of diensten van de leverancier te beheren.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.5.20	Adresseren van informatiebeveiliging in leveranciersovereenkomsten	Relevante informatiebeveiligingseisen moeten worden vastgesteld en met elke leverancier op basis van het type leveranciersrelatie te worden overeengekomen.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.5.21	Beheren van informatiebeveiliging in de ICT-keten	Er moeten processen en procedures worden vastgesteld en geïmplementeerd om de informatiebeveiligingsrisico's in verband met de toeleveringsketen van ICT-producten en -diensten te beheren.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.5.22	Monitoren, beoordelen en het beheren van wijzigingen van leveranciersdiensten	De organisatie moet de informatiebeveiligingspraktijken en de leveranciersdiensten regelmatig monitoren, beoordelen, evalueren en veranderingen daaraan te beheren.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.5.23	Informatiebeveiliging voor het gebruik van clouddiensten	Processen voor het aanschaffen, gebruiken, beheren en beëindigen van clouddiensten moeten overeenkomstig de informatiebeveiligingseisen van de organisatie worden opgesteld.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.5.24	Plannen en voorbereiden van het beheer van informatiebeveiligingsincidenten	De organisatie moet plannen op stellen voor, en zich voor bereiden op, het beheren van informatiebeveiligingsincidenten door processen, rollen en verantwoordelijkheden voor het beheer van informatiebeveiligingsincidenten te definiëren, vast te stellen en te communiceren.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.5.25	Beoordelen van en besluiten over informatiebeveiligingsgebeurtenissen	De organisatie moet informatiebeveiligingsgebeurtenissen beoordelen en beslissen of ze moeten worden gecategoriseerd als informatiebeveiligingsincidenten.	Ja	Ja	Risicoanalyse

MK.A.5.26	Reageren op informatiebeveiligingsincidenten	Op informatiebeveiligingsincidenten moet worden gereageerd in overeenstemming met de gedocumenteerde procedures.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.5.27	Leren van informatiebeveiligingsincidenten	Kennis die is opgedaan met informatiebeveiligingsincidenten moet worden gebruikt om de beheersmaatregelen voor informatiebeveiliging te versterken en te verbeteren.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.5.28	Verzamelen van bewijsmateriaal	De organisatie moet procedures vaststellen en implementeren voor het identificeren, verzamelen, verkrijgen en bewaren van bewijs met betrekking tot informatiebeveiligingsgebeurtenissen.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.5.29	Informatiebeveiliging tijdens een verstoring	De organisatie moet plannen maken voor het op het passende niveau waarborgen van de informatiebeveiliging tijdens een verstoring.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.5.30	ICT-gereedheid voor bedrijfscontinuïteit	De ICT-gereedheid moet worden gepland, geïmplementeerd, onderhouden en getest op basis van bedrijfscontinuïteitsdoelstellingen en ICT-continuïteitseisen	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.5.31	Wettelijke, statutaire, regelgevende en contractuele eisen	Eisen van wettelijke, statutaire, regelgevende en contractuele eisen die relevant zijn voor informatiebeveiliging en de aanpak van de organisatie om aan deze eisen te voldoen moeten worden vastgesteld, gedocumenteerd en actueel gehouden.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.5.32	Intellectuele-eigendomsrechten	De organisatie moet passende procedures implementeren om intellectuele eigendomsrechten te beschermen.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.5.33	Beschermen van registraties	Registraties moeten worden beschermd tegen verlies, vernietiging, vervalsing, toegang door onbevoegden en ongeoorloofde vrijgave.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.5.34	Privacy en bescherming van persoonsgegevens	De organisatie moet de eisen met betrekking tot het behoud van privacy en de bescherming van persoonsgegevens volgens de toepasselijke wet- en regelgeving en contractuele eisen identificeren en eraan voldoen.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.5.35	Onafhankelijke beoordeling van informatiebeveiliging	De aanpak van de organisatie ten aanzien van het beheer van informatiebeveiliging en de implementatie ervan, met inbegrip van mensen, processen en technologieën, moeten onafhankelijk en met geplande tussenpozen of zodra zich belangrijke veranderingen voordoen, worden beoordeeld.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.5.36	Naleving van beleid, regels en normen voor informatiebeveiliging	De naleving van het informatiebeveiligingsbeleid, het onderwerpspecifieke beleid, regels en de normen van de organisatie moet regelmatig worden beoordeeld.	Ja	In uitvoering	Risicoanalyse

MK.A.5.37	Gedocumenteerde bedieningsprocedures	Bedieningsprocedures voor informatieverwerkende faciliteiten moeten worden gedocumenteerd en beschikbaar te worden gesteld aan het personeel dat ze nodig heeft.	Ja	In uitvoering	Risicoanalyse
MK.A.6	**Mensgerichte beheersmaatregelen**				
MK.A.6.1	Screening	De achtergrond van alle kandidaten die in aanmerking komen voor posities binnen de organisatie moet worden gecontroleerd voordat ze bij de organisatie in dienst treden en daarna op gezette tijden worden herhaald. Hierbij moet rekening worden gehouden met de toepasselijke wet- en regelgeving, voorschriften en ethische overwegingen, en deze controle moet in verhouding staan tot de bedrijfseisen, de classificatie van de informatie waartoe toegang wordt verleend en de vastgestelde risico's.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.6.2	Arbeidsovereenkomst	In arbeidsovereenkomsten moet worden vermeld wat de verantwoordelijkheden van het personeel en van de organisatie zijn wat betreft informatiebeveiliging.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.6.3	Bewustwording van, opleiding en training in informatiebeveiliging	Personeel van de organisatie en relevante belanghebbenden moeten een passend(e) bewustwording van, opleiding, training en bijscholing in informatiebeveiliging en regelmatige updates over het informatiebeveiligingsbeleid, onderwerpspecifieke beleidsregels en procedures van de organisatie, voor zover relevant voor hun functie, krijgen.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.6.4	Disciplinaire procedure	Er moet een formele en gecommuniceerde disciplinaire procedure zijn om actie te ondernemen tegen personeel en andere belanghebbenden die zich schuldig hebben gemaakt aan een schending van het informatiebeveiligingsbeleid.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.6.5	Verantwoordelijkheden na beëindiging of wijziging van het dienstverband	Verantwoordelijkheden en taken met betrekking tot informatiebeveiliging die van kracht blijven na beëindiging of wijziging van het dienstverband moeten worden gedefinieerd, gehandhaafd en gecommuniceerd aan relevant personeel en andere belanghebbenden.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.6.6	Vertrouwelijkheids- of geheimhoudingsovereenkomsten	Vertrouwelijkheids- of geheimhoudingsovereenkomsten die de behoeften van de organisatie inzake de bescherming van informatie weerspiegelen, moeten worden geïdentificeerd, gedocumenteerd, regelmatig worden beoordeeld en ondertekend door personeel en andere relevante belanghebbenden.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.6.7	Werken op afstand	Wanneer personeel op afstand werkt, moeten er beveiligingsmaatregelen worden geïmplementeerd om informatie te beschermen die buiten het	Ja	Ja	Risicoanalyse

		gebouw en/of terrein van de organisatie wordt ingezien, verwerkt of opgeslagen.			
MK.A.6.8	Melden van informatiebeveiligingsgebeurtenissen	De organisatie moet voorzien in een mechanisme waarmee personeel waargenomen of vermoede informatiebeveiligingsgebeurtenissen tijdig via passende kanalen kan melden.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.7	**Fysieke beheersmaatregelen**				
MK.A.7.1	Fysieke beveiligingszones	Zones die informatie en andere gerelateerde bedrijfsmiddelen bevatten, moeten worden beschermd door beveiligingszones te definiëren en te gebruiken.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.7.2	Fysieke toegangsbeveiliging	Beveiligde zones moeten worden beschermd door passende toegangscontroles en toegangspunten.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.7.3	Beveiligen van kantoren, ruimten en faciliteiten	Voor kantoren, ruimten en faciliteiten moet fysieke beveiliging worden ontworpen en geïmplementeerd.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.7.4	Monitoren van de fysieke beveiliging	Het gebouw en terrein moet voortdurend worden gemonitord op onbevoegde fysieke toegang.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.7.5	Beschermen tegen fysieke en omgevingsdreigingen	Er moet bescherming tegen fysieke en omgevingsdreigingen, zoals natuurrampen en andere opzettelijke of onopzettelijke fysieke dreigingen van de infrastructuur, worden ontworpen en geïmplementeerd.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.7.6	Werken in beveiligde zones	Voor het werken in beveiligde zones moeten beveiligingsmaatregelen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.7.7	‘Clear desk’ en ‘clear screen’	Er moeten ‘clear desk’-regels voor papieren documenten en verwijderbare opslagmedia en ‘clear screen’-regels voor informatieverwerkende faciliteiten worden gedefinieerd en op passende wijze ten uitvoer worden gebracht.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.7.8	Plaatsen en beschermen van apparatuur	Apparatuur moet veilig worden geplaatst en beschermd.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.7.9	Beveiligen van bedrijfsmiddelen buiten het terrein	Bedrijfsmiddelen buiten het gebouw en/of terrein moeten worden beschermd.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.7.10	Opslagmedia	Opslagmedia moet worden beheerd gedurende hun volledige levenscyclus van aanschaf, gebruik, transport en verwijdering overeenkomstig het classificatieschema en de hanteringseisen van de organisatie.	Ja	Ja	Risicoanalyse

MK.A.7.11	Nutsvoorzieningen	Informatieverwerkende faciliteiten moeten worden beschermd tegen stroomuitval en andere verstoringen die worden veroorzaakt door storingen in nutsvoorzieningen.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.7.12	Beveiligen van bekabeling	Voedingskabels en kabels voor het versturen van gegevens of die informatiediensten ondersteunen, moeten worden beschermd tegen onderschepping, interferentie of beschadiging.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.7.13	Onderhoud van apparatuur	Apparatuur moet op de juiste wijze worden onderhouden om de beschikbaarheid, integriteit en betrouwbaarheid van informatie te garanderen.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.7.14	Veilig verwijderen of hergebruiken van apparatuur	Onderdelen van de apparatuur die opslagmedia bevatten, moeten worden gecontroleerd om te waarborgen dat gevoelige gegevens en gelicentieerde software zijn verwijderd of veilig zijn overschreven voordat ze worden verwijderd of hergebruikt.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.8	**Technologische beheersmaatregelen**				
MK.A.8.1	'User endpoint devices'	Informatie die is opgeslagen op, wordt verwerkt door of toegankelijk is via 'user endpoint devices' moet worden beschermd.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.8.2	Speciale toegangsrechten	Het toewijzen en gebruik van speciale toegangsrechten moeten worden beperkt en beheerd.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.8.3	Beperking toegang tot informatie	De toegang tot informatie en andere gerelateerde bedrijfsmiddelen moet worden beperkt overeenkomstig het vastgestelde onderwerpspecifieke beleid inzake toegangsbeveiliging.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.8.4	Toegangsbeveiliging op broncode	Lees- en schrijftoegang tot broncode, ontwikkelinstrumenten en softwarebibliotheken moet op passende wijze worden beheerd.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.8.5	Beveiligde authenticatie	Er moeten beveiligde authenticatietechnologieën en -procedures worden geïmplementeerd op basis van beperkingen van de toegang tot informatie en het onderwerpspecifieke of aanvullende beleid inzake toegangsbeveiliging.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.8.6	Capaciteitsbeheer	Het gebruik van middelen moet worden gemonitord en afgestemd overeenkomstig de huidige en verwachte capaciteitseisen.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.8.7	Bescherming tegen malware	Bescherming tegen malware moet worden geïmplementeerd en ondersteund door een passend gebruikersbewustzijn.	Ja	Ja	Risicoanalyse

MK.A.8.8	Beheer van technische kwetsbaarheden	Er moet informatie worden verkregen over technische kwetsbaarheden van in gebruik zijnde informatiesystemen, de blootstelling van de organisatie aan dergelijke kwetsbaarheden moet worden geëvalueerd en er behorende passende maatregelen te worden getroffen.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.8.9	Configuratiebeheer	Configuraties, met inbegrip van beveiligingsconfiguraties, van hardware, software, diensten en netwerken moeten worden vastgesteld, gedocumenteerd, geïmplementeerd, gemonitord en beoordeeld.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.8.10	Wissen van informatie	In informatiesystemen, apparaten of andere opslagmedia opgeslagen informatie moet worden gewist als deze niet langer nodig is.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.8.11	Maskeren van gegevens	Gegevens moeten worden gemaskeerd overeenkomstig het onderwerpspecifieke beleid inzake toegangsbeveiliging en andere gerelateerde onderwerpspecifieke beleidsregels, en bedrijfseisen van de organisatie, rekening houdend met de toepasselijke wetgeving.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.8.12	Voorkomen van gegevenslekken (Data leakage prevention)	Maatregelen om gegevenslekken te voorkomen moeten worden toegepast in systemen, netwerken en andere apparaten waarop of waarmee gevoelige informatie wordt verwerkt, opgeslagen of getransporteerd.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.8.13	Back-up van informatie	Back-ups van informatie, software en systemen moeten worden bewaard en regelmatig worden getest overeenkomstig het overeengekomen onderwerpspecifieke beleid inzake back-ups.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.8.14	Redundantie van informatieverwerkende faciliteiten	Informatieverwerkende faciliteiten moeten met voldoende redundantie worden geïmplementeerd om aan beschikbaarheidseisen te voldoen.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.8.15	Logging	Er moeten logbestanden waarin activiteiten, uitzonderingen, fouten en andere relevante gebeurtenissen worden geregistreerd worden geproduceerd, opgeslagen, beschermd en geanalyseerd.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.8.16	Monitoren van activiteiten	Netwerken, systemen en toepassingen moeten worden gemonitord op afwijkend gedrag en er moeten passende maatregelen worden genomen om potentiële informatiebeveiligingsincidenten te evalueren.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.8.17	Kloksynchronisatie	De klokken van informatieverwerkende systemen die door de organisatie worden gebruikt, moeten worden gesynchroniseerd met goedgekeurde tijdsbronnen.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.8.18	Gebruik van speciale systeemhulpmiddelen	Het gebruik van systeemhulpmiddelen die in staat kunnen zijn om beheersmaatregelen voor systemen en toepassingen te omzeilen, moeten worden beperkt en nauwkeurig te worden gecontroleerd.	Ja	Ja	Risicoanalyse

MK.A.8.19	Installeren van software op operationele systemen	Er moeten procedures en maatregelen worden geïmplementeerd om het installeren van software op operationele systemen op veilige wijze te beheren.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.8.20	Beveiliging netwerkcomponenten	Netwerken en netwerkapparaten moeten worden beveiligd, beheerd en beheerst om informatie in systemen en toepassingen te beschermen.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.8.21	Beveiliging van netwerkdiensten	Beveiligingsmechanismen, dienstverleningsniveaus en dienstverleningseisen voor alle netwerkdiensten moeten worden geïdentificeerd, geïmplementeerd en gemonitord.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.8.22	Netwerksegmentatie	Groepen informatiediensten, gebruikers en informatiesystemen moeten in de netwerken van de organisatie worden gesegmenteerd.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.8.23	Toepassen van webfilters	De toegang tot externe websites moet worden beheerd om de blootstelling aan kwaadaardige inhoud te beperken.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.8.24	Gebruik van cryptografie	Regels voor het doeltreffende gebruik van cryptografie, met inbegrip van het beheer van cryptografische sleutels, moeten worden gedefinieerd en geïmplementeerd.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.8.25	Beveiligen tijdens de ontwikkelcyclus	Voor het veilig ontwikkelen van software en systemen moeten regels worden vastgesteld en toegepast.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.8.26	Toepassingsbeveiligingseisen	Er moeten eisen aan de informatiebeveiliging worden geïdentificeerd, gespecificeerd en goedgekeurd bij het ontwikkelen of aanschaffen van toepassingen.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.8.27	Veilige systeemarchitectuur en technische uitgangspunten	Uitgangspunten voor het ontwerpen van beveiligde systemen moeten worden vastgesteld, gedocumenteerd, onderhouden en toegepast voor alle activiteiten betreffende het ontwikkelen van informatiesystemen.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.8.28	Veilig coderen	Er moeten principes voor veilig coderen worden toegepast op softwareontwikkeling.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.8.29	Testen van de beveiliging tijdens ontwikkeling en acceptatie	Processen voor het testen van de beveiliging moeten worden gedefinieerd en geïmplementeerd in de ontwikkelcyclus.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.8.30	Uitbestede systeemontwikkeling	De organisatie moet de activiteiten in verband met uitbestede systeemontwikkeling sturen, bewaken en beoordelen.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.8.31	Scheiding van ontwikkel-, test- en productieomgevingen	Ontwikkel-, test- en productieomgevingen moeten worden gescheiden en beveiligd.	Ja	Ja	Risicoanalyse

MK.A.8.32	Wijzigingsbeheer	Wijzigingen in informatieverwerkingsfaciliteiten en informatiesystemen moeten onderworpen zijn aan procedures voor wijzigingsbeheer.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.8.33	Testgegevens	Testgegevens moeten op passende wijze worden geselecteerd, beschermd en beheerd.	Ja	Ja	Risicoanalyse
MK.A.8.34	Bescherming van informatiesystemen tijdens audits	Audits en andere borgingsactiviteiten waarbij operationele systemen worden beoordeeld moeten worden gepland en overeengekomen tussen de tester en het verantwoordelijke management.	Ja	Ja	Risicoanalyse